

Ποιος αγοράζει

ΠΟΙΟΥ;

Γράφει η Μαριάννα Τζιαντζή

Ελάτε κι εσείς στο μαγαζί της κούκλας Τάδε, λέει μια τηλεοπτική διαφήμιση για ένα νέο παιχνίδι, μικρογραφία μιας μπουτίκ. Εδώ προμηθεύστε κουκλιότικα φορέματα και πληρώνετε με την πιστωτική κάρτα της επώνυμης κούκλας. Μία πλαστική κάρτα ροζ, κοριτσιόστικη, στολισμένη με αστεράκια και χρυσόσκονη, που περνάει από τη σχισμή ενός μικροσκοπικού μηχανήματος. Αγοράστε ό,τι σας γυαλίσει και πληρώνετε όπως η μαμά και ο μπαμπάς στο σούπερ μάρκετ. Να λοιπόν που από την προχολική ηλικία τα παιδιά εξοικειώνονται με το πλαστικό χρήμα και ουσιαστικά με το δανεισμό. Πώς μπορεί να πει μια μητέρα στο παιδί της δεν έχω χρήματα για να σου πάρω αυτό το παιχνίδι ή αυτά τα παπούτσια; Με μια πιστωτική κάρτα, τα παίρνεις όλα, με μια κάρτα πηγαίνεις παντού. Ο κόσμος μάς ανήκει. Δεν εννοώ ότι πρέπει να κηρύζουμε μια ηθική σταυροφορία για να προφυλάξουμε τις αθώες παιδικές ψυχές. Έτσι κι αλλιώς, οι ψυχές αυτές στον δικό μας κόσμο ζουν, αυτόν αναπαράγουν τα παιχνίδια τους. Όμως, η πιστωτική κάρτα δεν είναι απλώς μέσο διευκόλυνσης των συναλλαγών, αλλά ίσως να αποδειχτεί ωρολογιακή βόμβα και καλό θα ήταν τα παιδιά να μην παίζουν με εκπαιδευτικά υλικά. Πολλοί προβλέπουν ότι η επόμενη φούσκα θα είναι αυτή των καταναλωτικών και στεγαστικών δανείων. Πρόσφατα το έγκριτο περιοδικό Business Week παρομοίαζε την αμερικανική οικονομία με ένα όχημα που κινείται με ιλιγγιώδη ταχύτητα προς ένα αμετακίνητο αντικείμενο, προς έναν συμπαγή τοίχο από κρέπη που δεν μπορούν να αποπληρωθούν. Κάποιοι μιλούν για μια οικονομία χτισμένη στην κινούμενη άμμο του χρέους και των ψευδαισθήσεων. Και το ιδεολογικό της βάθρο είναι το δόγμα να περνάς καλά, αν και η φράση αυτή είναι ημιτελής. Τη συμπληρώνουν το εσύ να περνάς καλά στην αρχή της, καθώς και η διευκρίνιση ακόμα και σε βάρος άλλων στο τέλος. Το να περνάς καλά, που δεν είναι ταυτόσημο με την κλασική επιδίωξη της ευτυχίας, οδηγεί στην υπονόμευση κάθε έννοιας οντολογικότητας αλλά και έγνοιας για το αύριο. Πέραν καλά εδώ και τώρα και υποθήκευση την ελευθερία σου. Πόσο ελεύθερος είναι ένας νέος που αρχίζει την ενήλικη ζωή του με χρέη; Πόσους συμβιβασμούς θα αναγκαστεί να κάνει, πόσα όνειρα να απαρνηθεί όχι για να ζήσει καλύτερα αλλά για να μη ζήσει χειρότερα; Τα Ελληνόπουλα είναι σκράπες στα μαθηματικά, λέει η τελευταία σχετική έκθεση του ΟΟΣΑ. Κάποτε οι δάσκαλοι έλεγαν ότι πρέπει να ξέρουμε τις τέσσερις πράξεις της αριθμητικής για να μη μας κλέβει ο μπακάλης στο ζύγι και ο περιπτεράς στα ρέστα. Τώρα ο κίνδυνος αυτός έχει εκλείψει.

Η πρόσθεση γίνεται αυτόματα και την κάνουν άλλοι για λογαριασμό μας. Το ισοδύναμο της πιστωτικής κάρτας δεν είναι το μαγικό ραβδί της νεράιδας του παραμυθιού. Εκείνο το ραβδάκι συμβολίζει τη δύναμη της φαντασίας και της ελπίδας που αλλάζει τον κόσμο, όμως η κάρτα είναι σύμβολο και εγγύηση ισοδίας υποταγής. Άλλο να βλέπεις τον κόσμο μέσα από ροζ γυαλιά και άλλο να νομίζεις ότι μπορείς να τον αγοράσεις με μια ροζ κάρτα. Στην πραγματικότητα, σε αγοράζει (και σε εξαγοράζει) αυτός.

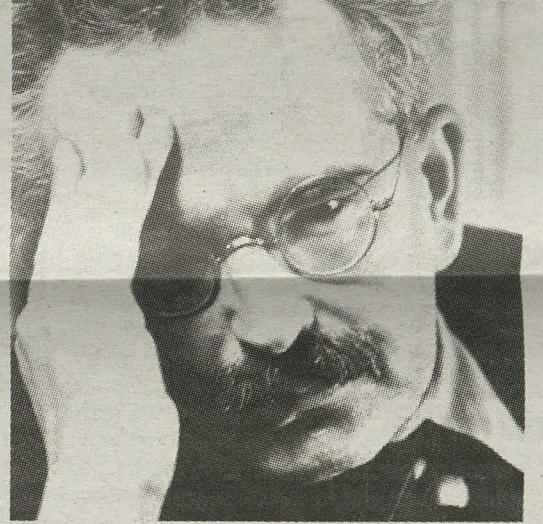
Σήμα κινδύνου και ελπίδας

Της Πηνελόπης Κουφοπούλου

Όταν, τον Σεπτέμβριο του 1940, ο Βάλτερ Μπένγιαμιν αυτοκτονεί στα Πυρηνάια, υπό την απειλή των Ναζί, λίγοι εκλεκτοί γνωρίζουν το έργο του. Η μεταθανάτια φήμη του, όμως, από τη δεκαετία του '60 και μετά, όταν το φοιτητικό κίνημα συναντά την κριτική θεωρία, διαδίδεται με γεωμετρική ταχύτητα. Το έργο του γνωρίζει πλέον εκπληκτική δημοτικότητα και ο μελαγχολικός πλάντης (fl neur) του Μεσοπολέμου αναδεικνύεται σε προνομιακό στοχαστή για την αυτοσυνειδησία της μοντέρνας εποχής. Στη χώρα μας, αν και ορισμένα κείμενά του έχουν μεταφραστεί, δεν έχει συζητηθεί συστηματικά το φάσμα των στοχασμών του. Ο παρών τόμος (σ.Βάλτερ Μπένγιαμιν, Εικόνες και μύθοι της Νεωτερικότητας), ως εκ τούτου, συνιστά ένα πρωτότυπο και φιλόδοξο εγχείρημα που διαβάζεται με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Συγκεντρώνει δεκατέσσερις εμβριθείς μελέτες από Έλληνες και ξένους ερευνητές του Βάλτερ Μπένγιαμιν, που πραγματεύονται κομβικά σημεία και ζωτικά μοτίβα της σκέψης του. Η σύγχρονη εποχή σημαδεύεται από μια βίαιη ρήξη με τα νήματα της παράδοσης, με αποτέλεσμα τη ριζική ασυνέχεια του χρόνου. Τα αποσπάσματα, έτσι, τα θραύσματα και τα ξέφτια που συλλέγονται

από τα ερείπια του παρελθόντος – αγαπημένη εμμονή του Γερμανοεβραίου στοχαστή – αποδεικνύονται το πλέον κατάλληλο μέσο για να αναπαραστήσει κανείς μια κατακερματισμένη ιστορία. Παράλληλα, οι διαλεκτικές εικόνες της σκέψης του γίνονται οι αλληγορικές συναστρίες, που αποτυπώνουν και αποκαλύπτουν τις αντιφάσεις και τα διακυβεύματα της Νεωτερικότητας. Μέσα από εκείνο που διακρίνει ως μυθολογία του περασμένου αιώνα, ο Μπένγιαμιν καταδεικνύει όψεις της σύγχρονης βαρβαρότητας, αλλά ταυτόχρονα ανακαλύπτει και τις κρυφές χειραφετιστικές της υποσχέσεις. Ο φιλόσοφος διαγιγνώσκει ως σύμπτωμα των σύγχρονων καιρών την έκπτωση της εμπειρίας, που απεκδύεται τόσο το βάρος του μεταφυσικού όσο και τον υποκειμενισμό της αύρας, ενώ στερείται κάθε δυνατότητας μετάδοσης. Ακριβώς η ένδεια αυτή, όμως, τον στρέφει προς μια μελλοντική φιλοσοφία και την προσδοκία μια άλλης κοινωνίας που θα επιτρέψει μια νέα μορφή απελευθερωμένης εμπειρίας, όπως επισημαίνει στο άρθρο του ο Κοσμάς Ψυχοπαίδης, στη μνήμη του οποίου αφιερώνεται ο τόμος.

Το επαναστατικό πνεύμα των στοχασμών του Μπένγιαμιν αναφύεται επίσης μέσα από τις κα-

θαρά θεωρητικές του μελέτες για την καλλιτεχνική δημιουργία – ως μιν ξεχνάμε ότι πρόκειται για μια φιλοσοφία βαθιά ριζωμένη στην αισθητική. Η κριτική ανάλυση, που για τον Μπένγιαμιν εμπνέεται από τον ρομαντισμό, ισοδυναμεί με μια οντολογία της δυστηκότητας, μια πράξη συγκρότησης μέσω της γλώσσας, που υπερβαίνει την κυριολεκτική παρουσία και απελευθερώνει τις εν υπνώσει δυνατότητες του έργου τέχνης, όπως καταδεικνύουν τα κείμενα του Howard Caygill και του Andrew Benjamin.

Μεσοσίας από ανάγκη

Από τα αληθινά ταλέντα του Χόλιγουντ αλλά και του θεάτρου και της τηλεόρασης, η Μάρσια Γκέι Χάρντεν δίκαια κέρδισε το Οσκαρ για το ρόλο της συζύγου του ζωγράφου Τζάκσον Πόλοκ στην ταινία Πόλοκ του Εντ Χάρντ, ενώ ήταν υποψήφια για έναν ακόμη θαυμαστό ρόλο, εκείνο της γυναίκας του Τιμ Ρόμπινς, στο Σκοτεινό ποτάμι του Κλιντ Ιστοντ. Στη νέα της ταινία, Η ομίχλη, που σκηνοθέτησε ο Φρανκ Ντάρραμποντ (Τελευταία έξοδος: Ρίτα Χέιγουορθ, Το πράσινο μίλι), με βάση την ομότιπλη νουβέλα του Στίβεν Κινγκ, η Μάρσια ερμηνεύει μια θρησκοθήπιτη γυναίκα που, στη διάρκεια της απόκοσμης ομίχλης που καλύπτει μια ολόκληρη κομόπολη, μεταφέροντας μαζί της φρικτά τέρατα, μετατρέπεται σε ιεροκήρυκα και οδηγεί σε βίαιες συγκρούσεις μια ομάδα πανικόβλητων πολιτών που έχουν παγιδευτεί σε ένα σουπερμάρκετ. Πώς καταφέρατε να φτιάξετε τόσο ωραία και λεπτομέρεια τον καταπληκτικό αυτό χαρακτήρα; Συνήθως μου είναι εύκολο να φτιάξω ένα ρόλο, πλάθοντάς τον βασικά σωματικά. Αλλά εδώ δυσκολεύτηκε. Ήθελα να καταλάβω αυτή τη γυναίκα και να καταλάβει το κοινό ότι από τη δική της πλευρά έχει δικιο γιατί πιστεύει σ' αυτά που λέει. Άλλωστε τα έχουν ήδη πει πριν, το Ευαγγέλιο, ο Νοστράδαμος. Όταν έφτασε η ενδυματολόγος κι έφερε κάποια φορέματα για να δοκιμάσω, είχα κι εγώ κάποια αποφορία από άλλη ταινία, και καθίσαμε από τις 10 το πρωί μέχρι τις 2 το επόμενο πρωί για να αποφασίσουμε την εμφάνισή της. Ύστερα αγόρασα ένα βιβλίο με την Αποκάλυψη του Ιωάννη γιατί όλα όσα αυτή λέει προέρχονται από τη Βίβλο. Από αυτά μπόρεσα να φτιάξω σωστά το χαρακτήρα της. Ήταν σαν να είχα μπροστά μου σεξπικό κείμενο κι όχι λόγους από τη Βίβλο. Σας αρέσουν οι λεπτομέρειες, όπως, θυμάμαι, και στο

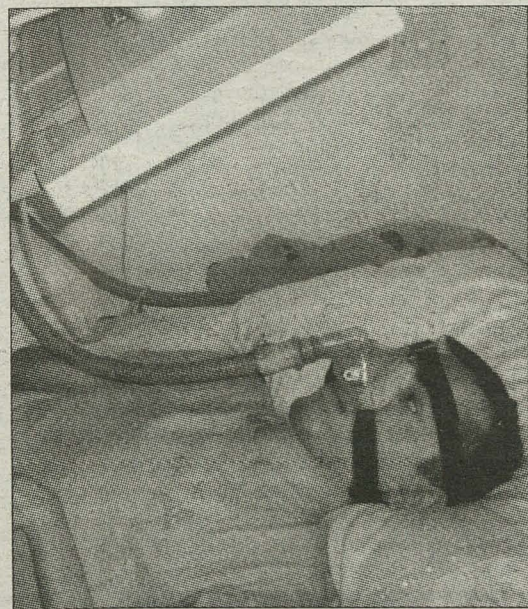

Πόλοκ; Ναι, θέλω να τοποθετώ τους χαρακτήρες σε συγκεκριμένους χώρους για να μπορώ να τους καταλάβω και να τους καταλάβει και ο θεατής. Για παράδειγμα, με αυτή την ηρωίδα, είχα αποφασίσει πως στο σουπερμάρκετ, όπου εργάζεται, πρέπει να έχει το δικό της μέρος. Φοβάται, γι' αυτό ήθελε να έχει το καταφύγιό της. Το είπα στον Φρανκ (Ντάρραμποντ) και του άρεσε πολύ. Έτσι της έστισα κάποια κιβώτια στο πίσω μέρος του μαγαζιού και διάφορα φαγάσματα, να έχει σε περίπτωση που οι άλλοι την εγκατέλειπαν, είχε κουρτίνες, ακόμη είχε και πιστωτική κάρτα, όχι πως θα τη χρειαζόταν. Και τι κάνατε όταν δεν προβλέπατε το τέλος του κόμμου; Στα διαλείμματα παίζαμε σκραμπλ, διαβάσαμε βιβλία, είμαστε εκεί όλη τη μέρα. Η ταινία πιστεύετε ότι λέει κάτι για όσα συμβαίνουν σήμερα; Σίγουρα υπάρχει παραλληλισμός ανάμεσα στην ταινία και στην πολιτική που εκμεταλλεύεται τη θρη-

σκεία. Και για το φόβο που χρησιμοποιεί η ιδεολογία αυτή για να δικαιώσει τα εγκλήματα και τις κτηνωδίες που κάνει δήθεν για την ελευθερία. Σήμερα αισθάνομαι ότι υπάρχει μια καμπάνια φόβου. Υπήρχε σχέδιο εισβολής στο Ιράκ πριν από την 11η Σεπτεμβρίου κι ο λόγος, όπως ξέρομε, είναι το πετρέλαιο. Ο φόβος στηρίζεται και σ' αυτό: γιατί το χρειαζόμαστε το πετρέλαιο. Δεν είναι δικό μας, αλλά το θέλουμε κι αν δεν το αποκτήσουμε πάει ο αμερικανικός τρόπος ζωής. Δεν θέλω να φανώ απλοϊκή, αλλά το ερώτημα που βάζω στην εαυτό μου είναι: μπορούμε να παραμείνουμε μεγάλη δύναμη και να ζούμε σ' αυτό το λάιφσάιλ, χωρίς να έχουμε το πετρέλαιο και χωρίς να βάζουμε σε κίνδυνο τον υπόλοιπο κόσμο ή το περιβάλλον; Όσο για την ηρωίδα της ταινίας, θέλει να σώσει έστω και μια ζωή. Θέλει να σώσει τον εαυτό της.

Αλλά σταδιακά μετατρέπεται σε Μεσοσία... Ναι. Και όταν το τεράστιο έντομο την αφήνει να ζήσει, το θεωρεί ως επιβεβαίωση της αποστολής της. Αισθάνεται πως τώρα έχει τη δύναμη να σώσει. Και να θυσιάσει ένα ή και δυο άτομα για να σώσει τους άλλους. Το βλέπουμε αυτό στη ζωή μας, το βλέπουμε στον Χίτλερ, το βλέπουμε στην πολιτική ηγεσία της χώρας μας, το βλέπουμε στη Μέση Ανατολή, στη Ρουάντα. Φτάσαμε στο σημείο να δικαιολογούμε τα βασανιστήρια! Τι σας κάνει να διαλέξετε ένα ρόλο; Βασικά εργάζομαι πολύ, γιατί έχω τρία παιδιά και πρέπει να πληρώνω παραπάνω. Έτσι παίζω σε διάφορες ταινίες. Είμαι ευτυχισμένη στη δουλειά μου. Μου αρέσει να παίζω, να υπάρχει και καλή ιστορία. Δεν είχα γυρίσει ταινία τρόμου πριν απ' αυτή. Αλλά δεν είναι απλώς μια ταινία τρόμου. Είναι κάτι παραπάνω....

Πρόσωπο του έτους ο Στέλιος Πισής

Ακόμα μία σημαντική διάκριση για το μουσικοσυνθέτη Στέλιο Πισή αποτελεί η ανακήρυξη του σε Πρόσωπο του Έτους 2007, από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας τάξης μέσα στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Έτους Ίσων Ευκαιριών για Όλους και την εκστρατεία Για την Διαφορετικότητα Κατά των Διακρίσεων. Πρόσωπο του Έτους σε κάθε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιλέγεται το άτομο εκείνο, που παρόλες τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει στη ζωή του κατορθώνει με τη δύναμή της θέλησής του να τις υπερπηδήσει και να αποτελέσει παράδειγμα προς μίμηση. Ο Στέλιος Πισής, ο Κύπριος μουσικοσυνθέτης, τον οποίο η ασθένεια της Μυϊκής Δυστροφίας

έχει καθηλώσει στο κρεβάτι για χρόνια, με ένα αναπνευστήρα εικοσιτέσσερις ώρες το εικοσιτετράωρο, μεγαλουργεί γράφοντας μουσική με τη βοήθεια του ηλεκτρονικού υπολογιστή, χρησιμοποιώντας μόνο το ένα του δάκτυλο. Ο Στέλιος Πισής έχει βραβευθεί πολλές φορές για τη συμμετοχή του στα κοινά και για την προσφορά του στην πολιτιστική ανάπτυξη του τόπου. Έργα του έχει ερμηνεύσει η Συμφωνική Ορχήστρα του Κρεμλίνου, η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου καθώς και καλλιτέχνες όπως ο Αντώνης Ρέμος, ο Μιλτιάδης Πασχαλίδης και άλλοι. Τον τελευταίο του ψηφιακό Δίσκο με τίτλο Κασταλίας και Σειρήνων, προλογίζει ο Γιώργος Νταλάρας

αναφέροντας ότι ο τρόπος που ο Στέλιος γράφει μουσική και πολύ περισσότερο ο τρόπος που προσφέρει την εργασία του και την ψυχή του, είναι σαν να του περισσεψε στη ζωή η χάρη του Θεού κι των ανθρώπων. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα έσοδα από όλες τις μουσικές του δημιουργίες ο Στέλιος Πισής τα αφιερώνει σε φιλανθρωπικούς σκοπούς. Η ανακήρυξη σε Πρόσωπο του Έτους πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια εκδήλωσης στις 12 Δεκεμβρίου, στη Δημοσιογραφική Εστία από τον Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξης κ. Σοφοκλή Σφοκλέους, όπου τη διάκριση παρέλαβε εκ μέρους του Στέλιου Πισή, ο πατέρας του Κλεόφους Πισή.